

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016221862

Дата перевірки:
01.05.2024 14:27:15 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
27.05.2024 10:03:52 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Курсова робота_Кійко Олександра

Кількість сторінок: 28 Кількість слів: 5740 Кількість символів: 43594 Розмір файлу: 53.28 KB ID файлу: 1015998495

23.5% Схожість

Найбільша схожість: 12.1% з Інтернет-джерелом (<https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/3811/disertaciya-n>)

23.5% Джерела з Інтернету

666

Сторінка 30

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1

ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ПРАВОЗНАВСТВА

КУРСОВА РОБОТА
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

НА ТЕМУ: «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН»

Виконавля

Студентка групи ЗПЗ-23.2-2 фмб

Спеціальності 081 Право

Кійко Олександра

Науковий керівник:

Ст. викладач Стрілко Д. Л.

ПОЛТАВА - 2024

1

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Соціально-юридична характеристика цінності права.....	4
Розділ 2. Правове регулювання: поняття та ознаки.....	11
Розділ 3. Механізм правового регулювання.....	15
ВИСНОВКИ	22
Список використаних джерел.....	25

ВСТУП

2

Правове регулювання є фундаментальним інструментом забезпечення порядку і стабільності в суспільстві. Через закони і нормативні акти встановлюються правила поведінки, які допомагають уникнути конфліктів та забезпечують захист основних прав і свобод громадян. Суспільство постійно розвивається, і з цим розвитком змінюються і суспільні відносини. Тому правове регулювання має бути гнучким і адаптивним, щоб відповідати новим викликам і потребам, таким як цифровізація, екологічні зміни, міжнародна інтеграція та інші. Правове регулювання спрямоване на забезпечення справедливості та рівності, захищаючи інтереси всіх груп населення, зокрема меншин та вразливих груп. Таке регулювання допомагає боротися з дискримінацією та забезпечує соціальну інтеграцію.

Таким чином, тема правового регулювання суспільних відносин залишається актуальною та важливою, оскільки вона впливає на багато аспектів повсякденного життя громадян і функціонування держави в цілому.

Враховуючи ці аспекти, можна зрозуміти, чому тема правового регулювання суспільних відносин залишається актуальною і невід'ємною частиною дискусій у суспільстві, що стосується розвитку демократії, прав людини та економічного прогресу.

Метою даної курсової роботи є дослідження правового регулювання та його вплив на суспільні відносини. Для досягнення поставленої мети слід виконати наступні завдання:

- дослідити соціально-юридичну характеристику цінності права;
- розкрити правове регулювання: поняття та ознаки;
- з'ясувати механізм правового регулювання та його вплив на законність та правопорядок.

Об'єктом дослідження є соціально-правове явище правове регулювання забезпечення організації та функціонування суспільства і держави на правових засадах у контексті побудови правової держави.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання правового регулювання суспільних відносин.

При написанні курсової роботи використовувалися логічний метод, метод порівняльного аналізу, дедукції та індукції.

Структура курсової роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. СОЦІАЛЬНО-ЮРИДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЦІННОСТІ ПРАВА

Поняття соціальних цінностей відіграє важливу роль в соціології, праві і політиці. Соціальні цінності — це загальноприйняті стандарти та норми в суспільстві, які визначають бажані, важливі та правильні ставлення, поведінку та дії індивідів і груп. Вони формуються історично та культурно, впливають на структуру суспільства і його інституції, визначаючи, що вважається "добрим", "справедливим", "моральним". Слід зазначити фундамент становлення права – це комплексний процес, який об'єднує філософські, соціальні, історичні, та правові аспекти, які формують основу правової системи будь-якого суспільства. Право базується на філософських підходах до розуміння справедливості, моралі та етики. Різні філософські школи, як то натуралізм, позитивізм та реалізм, впливають на розуміння того, що має вважатися правом та як право повинно застосовуватися.

Історія кожного суспільства формує унікальну правову систему, що відображає культурні, соціальні та економічні особливості даної країни чи народу. Закони та правові інститути часто виникають як відповідь на конкретні історичні події або потреби. Суспільні вимоги і очікування формують правові норми. Закони розвиваються для регулювання взаємодій між людьми та захисту їхніх основних прав і свобод. Суспільні зміни, такі як зміна демографічних тенденцій чи технологічний прогрес, можуть вести до реформ у законодавстві.

Правові доктрини відіграють важливу роль у формуванні та інтерпретації права. Вони представляють собою фундаментальні принципи та теорії, які керують практикою правозастосування, створенням законів та розглядом судових справ. Правові доктрини впливають на розуміння юридичних норм, їх застосування та розвиток у певних юридичних системах.

Серед правознавців існує декілька основних підходів до розуміння права, кожен з яких представляє різні філософські, методологічні та

практичні погляди на природу права, його функції та роль у суспільстві. Правовий позитивізм акцентує на тому, що право є системою норм, які офіційно санкціоновані державою. Головний акцент робиться на формальні джерела права, такі як закони та інші нормативні акти, прийняті компетентними органами. Позитивісти, такі як Джон Остін та Ганс Кельзен, стверджують, що право слід відрізнити від моралі та що воно існує незалежно від етичних суджень. В свою чергу юридичний реалізм і представники цього напрямку, такі як Олівер Венделл Голмс, стверджують, що право — це не просто система правил, але передусім те, що судді роблять на практиці. Вони вважають, що реальне право виявляється через судові рішення, і що юридичні норми слід інтерпретувати з погляду їх практичного застосування. Прихильники юридичного натуралізму цього підходу, як Фома Аквінський або Роналд Дворкін, стверджують, що існують певні основоположні, "природні" права і принципи, які є універсальними і вищими за створені людиною закони. Вони вважають, що справедливість і мораль мають бути інтегровані у право, і що закони повинні відповідати цим фундаментальним моральним принципам. [8, с. 151]

Критичний підхід в юриспруденції з'явився у 1970-х і фокусується на тому, як право використовується для підтримки соціальної, економічної та політичної влади. Представники цього напрямку аналізують, як закони та правові інститути служать інтересам певних соціальних груп на шкоду іншим. Вони вважають, що право не є нейтральним і часто суперечить ідеалам справедливості.

Цінність права у суспільстві є багатовимірною право забезпечує встановлені правила поведінки, які допомагають уникнути хаосу та анархії. Воно створює передбачуване середовище, де люди знають, чого очікувати від інших і що від них очікують. Воно служить для захисту основних прав і свобод особи, включаючи життя, свободу та власність. Це забезпечує механізми для оборони цих прав від порушень, як з боку інших осіб, так і з боку держави.

Право спрямоване на забезпечення справедливості, зокрема через незалежну судову систему, що вирішує конфлікти між сторонами на основі законів, а не особистих інтересів або свавілля. Наявність чітких і прозорих правил сприяє економічному розвитку, оскільки інвестори та підприємці можуть планувати свою діяльність, знаючи, що їх права будуть захищені. Це знижує ризики та збільшує готовність до інвестицій [12, с.47].

Право допомагає забезпечувати загальне благо, регулюючи діяльність, яка може впливати на суспільство в цілому, включаючи екологічні стандарти, здоров'я, безпеку та благоустрій. Цінність права полягає в його здатності до створення фундаменту, на якому будується справедливе, стабільне та процвітаюче суспільство.

Звісно право перебуває в нерозривному зв'язку з законністю і правопорядком. Слід звернути увагу на в заємозв'язок між законністю та правопорядком є ключовим для розуміння стабільності та ефективності правової системи будь-якої країни. Законність і правопорядок взаємопов'язані, але не ідентичні поняття, і кожне з них відіграє свою роль у підтримці суспільної організації. Законність вказує на стан, коли дії осіб, установ і урядів знаходяться у відповідності з правом. Це означає, що всі державні акти і рішення мають базуватися на законі, не порушуючи його положення. Законність також передбачає, що правові норми є чіткими, публічними, зрозумілими та стабільними, що дозволяє громадянам вести свою діяльність у відповідності з законом [12, с. 73]

Правопорядок – це стан суспільства, у якому існує порядок і спокій, забезпечений дотриманням законів. Це не лише про покірність законам, але й про їх ефективне виконання і застосування відповідальних органів. Правопорядок передбачає, що права та обов'язки громадян чітко визначені і захищені законом, а правопорушення ефективно переслідуються і караються.

Законність забезпечує основу для правопорядку, гарантуючи, що закони застосовуються справедливо та послідовно. Без законності правопорядок може перетворитися на арбітрарність або зловживання владою. Стабільний

правопорядок стимулює довіру громадян до правової системи і зміцнює їхнє бажання діяти відповідно до закону. Таким чином, ефективний правопорядок сприяє підвищенню рівня законності. Відсутність законності може призвести до втрати правопорядку, а низький рівень правопорядку може підірвати законність, оскільки порушення законів стають поширеними і нормальними.

Таким чином, обидва поняття спільно формують основу для функціонування суспільства на принципах справедливості, передбачуваності та безпеки. Важливо, що держава та її інституції забезпечують як законність, так і правопорядок, щоб підтримувати стабільність і довіру в суспільстві.

Розвиток суспільства тісно пов'язаний із змінами в законності та правопорядку. Ці зміни можуть бути спричинені соціальними, економічними, технологічними та культурними факторами. Технологічні інновації, такі як інтернет, штучний інтелект, блокчейн, та інші цифрові технології, змінюють спосіб, у який люди взаємодіють та ведуть бізнес. Це створює необхідність у нових законодавчих рамках для регулювання таких взаємодій, включно з питаннями конфіденційності, кібербезпеки, авторського права та відповідальності. Зростання глобалізації збільшує взаємозалежність між державами, що вимагає більшої уніфікації та гармонізації законодавства. Це може включати усунення правових бар'єрів для міжнародної торгівлі, інвестицій та міграції [11, с.321]

Зміни в соціальних нормах і цінностях, такі як рівність статей, права меншин, та інклюзія, часто потребують нових або оновлених законів для відображення цих нових суспільних стандартів. Це може включати законодавство, що захищає права нових соціальних груп або забезпечує рівні можливості для всіх. Економічні кризи або зміни у моделях господарювання можуть викликати потребу в нових регуляторних заходах, щоб забезпечити стабільність та відновлення. Розвиток нових галузей, таких як відновлювана енергія або біотехнології, також вимагає спеціального регулювання. Кожен з цих факторів впливає на те, як закони формулюються, інтерпретуються та застосовуються, що в свою чергу впливає на загальну законність та

правопорядок у суспільстві. Розвиток суспільства вимагає гнучкості та адаптивності в правовій системі для забезпечення її відповідності сучасним викликам і потребам [3, с.436]

Слід звернути увагу що в деяких країнах існує протиправна правотворчість. Поняття "протиправної правотворчості" в юридичній теорії не є стандартним чи широко використовуваним, проте його можна розглядати як опис діяльності, що полягає в створенні нормативних актів, які суперечать вищестоящим законам або загальноприйнятим принципам права. Такі акти можуть бути створені з метою обходу законів, дискримінації, збереження незаконної влади, або інших неправомірних цілей. До такої діяльності слід віднести:

- прийняття законів, які обмежують права певних груп населення на основі раси, статі, релігійних переконань тощо;
- норми, які узаконюють корупційні схеми або надають неправомірні переваги окремим особам або компаніям;
- правила, які були прийняті без належного обговорення, публічності або участі громадськості.

Боротьба з протиправною правотворчістю може включати судові оскарження таких норм, громадський тиск, міжнародне засудження, а також зміцнення процедур правотворення та прозорості урядування. Цей термін зазвичай використовується для опису негативних явищ у правотворчості і вказує на необхідність захисту правової системи від таких дій [7, с. 74]

Таким чином, поняття правотворчості та законності є ключовими елементами правової системи будь-якої країни. Вони взаємопов'язані і мають вирішальне значення для підтримки правового порядку, забезпечення справедливості та дотримання прав людини. Правотворчість – це процес створення правових норм і законів, які регулюють суспільні відносини. Цей процес включає в себе як законодавчу діяльність, так і видачу підзаконних актів владними органами. Якісна правотворчість заснована на принципах прозорості, участі громадськості у процесі законотворення, врахуванні

потреб всіх груп суспільства та забезпеченні відповідності норм міжнародним стандартам і правам людини. Законність означає суворе дотримання і застосування законів у державі. Це стан, при якому усі громадяни, організації та державні інституції підкоряються і слідують законам. Законність є фундаментом для правопорядку і базовим елементом демократичного суспільства, де права та свободи осіб захищені від свавілля. Правотворчість і законність тісно пов'язані, оскільки ефективно та справедливе законодавство сприяє зміцненню законності. Правильно сформульовані та справедливо застосовані закони забезпечують чесність, передбачуваність та стабільність правової системи. На відміну від цього, слабкі, нечіткі або несправедливі закони можуть підривати законність та викликати недовіру до правової системи.

Для досягнення високого рівня законності важливо не тільки створювати закони, але й забезпечувати їх якість, прозорість процесу їх створення, а також справедливе та рівне застосування. Недоліки в правотворчості можуть призвести до зловживань, корупції і загальної неефективності правосуддя, що підриває законність і зменшує довіру громадян до державних інститутів. Тому, демократичний, відкритий і відповідальний процес правотворчості є ключем до зміцнення законності та розвитку правової держави [12, с.45].

Поняття права охоплює широкий спектр визначень і трактувань, але в основі своїй воно відноситься до системи правил, створених і застосовуваних державними органами, які регулюють відносини між членами суспільства. Право виступає як нормативна база, що визначає, що є припустимим і неприпустимим у поведінці осіб, а також механізми вирішення конфліктів і санкції за порушення. Право складається з норм, які є обов'язковими до виконання. Ці норми можуть бути закріплені у формі законів, постанов, регуляцій тощо.

Правила, на відміну від моральних норм або соціальних правил, підкріплені державою. Держава забезпечує застосування права через судову

та виконавчу системи. Право застосовується до всіх членів суспільства в межах юрисдикції, де це право діє. Воно спрямоване на забезпечення загального порядку і справедливості. Воно становить систему, де різні норми інтегровані в структуровану і логічно узгоджену цілісність. Поняття права тісно пов'язане з державою, що виступає головним гарантом його дотримання, хоча в міжнародному контексті право також регулює відносини між державами та міжнародними організаціями. Право важливе не лише як засіб регулювання поведінки, але й як засіб захисту основоположних прав і свобод індивідів.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Правове регулювання – це складна теоретично насичена категорія. У розкритті особливостей поняття правового регулювання треба зважати на такі суміжні та пов'язані з ними поняття, як «соціальне регулювання» і «правовий вплив».

Соціальне регулювання допомагає будувати й оцінювати поведінку людини в єдиному вимірі, за єдиним масштабом, уніфікувати поведінкові реакції учасників суспільних взаємодій там, де це потрібно. У процесі регулювання досягають багатьох позитивних ефектів, які уможливають спільне суспільне життя людей; утверджують надійність очікувань, передбачуваність людських вчинків тощо [4, с. 17].

У кожному суспільстві має бути чітке соціальне регулювання, інакше негативні наслідки у вигляді різних соціальних потрясінь є неминучими, водночас таке регулювання не повинно виходити за певні межі і зумовлювати зайву регламентацію суспільних відносин. Міра, яка визначає обсяг та інтенсивність соціального регулювання, залежить від розвитку суспільства, рівня його організованості і що складніші суспільні відносини, що більша необхідність їх злагодженого розвитку, то ця міра важливіша [9, с. 30–31].

Взаємозв'язок правового та соціального регулювання пояснюють тим, що за своєю природою правове регулювання є різновидом соціального регулювання та характеризується організованістю й потенційною результативністю і його здійснення відбувається за допомогою системи спеціалізованих правових засобів, які відображають призначення права як нормативного регулятора.

Поняття правового регулювання є ключовим в юридичній науці та практиці, оскільки воно описує процес, за допомогою якого правова система впливає на соціальні відносини через встановлення, застосування та

тлумачення правових норм. Правове регулювання забезпечує порядок і передбачуваність у суспільстві, створюючи рамки, в яких можуть функціонувати індивіди, організації, і уряди. Створення правових норм це основний аспект правового регулювання, що включає розробку і прийняття законів, постанов, інструкцій, які формують поведінкові стандарти в суспільстві. Після того як правові норми створені, вони повинні бути застосовані до конкретних ситуацій і випадків. Цей процес включає рішення судів, діяльність виконавчих органів, а також інші форми впровадження права.

Правове регулювання також включає тлумачення законів, що є важливим для їх однакового застосування. Тлумачення може відбуватись через судову практику, адміністративні роз'яснення та наукові коментарі. Слід зазначити що правове регулювання має бути гнучким, аби адаптуватися до соціальних, економічних та технологічних змін у суспільстві. Воно повинно еволюціонувати таким чином, щоб відповідати поточним потребам і викликам. Не потрібно забувати, що один з основних аспектів правового регулювання полягає в наданні механізмів для розв'язання суспільних конфліктів. Це включає судочинство, арбітраж, медіацію та інші форми правового вирішення спорів. Правове регулювання має важливе значення для забезпечення стабільності, справедливості та ефективності в суспільстві, створюючи основу для розвитку та прогресу.

Таким чином стабільне і зрозуміле законодавство дозволяє громадянам та бізнесам знати, які правила діють в суспільстві, що сприяє їхньому дотриманню. Це створює передбачуване та організоване середовище, де кожен знає свої права та обов'язки. Закони регулюють відносини між людьми, організаціями та державою, визначаючи межі допустимої поведінки. Це допомагає уникнути потенційних конфліктів, оскільки кожен учасник знає законні рамки своїх дій. Коли конфлікти все ж виникають, правова система надає механізми для їх об'єктивного та справедливого вирішення через суди, арбітраж або медіацію. Це сприяє відновленню порядку та правопорядку.

Правове регулювання забезпечує захист основних прав і свобод громадян, таких як право на приватність, власність, свободу слова. Цей захист є основою для довіри громадян до держави та її інституцій. Воно дозволяє суспільству адаптуватися до нових викликів та змін, таких як технологічний розвиток, зміни в міжнародному середовищі або внутрішні суспільні зміни. Шляхом модифікації та адаптації законів держава може реагувати на нові потреби та забезпечувати сталість і прогрес. Закони, що відповідають суспільним очікуванням і базуються на демократичних принципах, сприяють легітиматії влади. Це зміцнює довіру громадян до державних інституцій і сприяє політичній стабільності [6, с. 431]

Правове регулювання має ряд ознак на які слід звернути увагу. Правове регулювання ґрунтується на нормах права, які є загальнообов'язковими, формально визначеними і систематизованими. Ці норми встановлюють правила поведінки, які мають бути дотримані всіма членами суспільства. Правові норми втілюються та підтримуються через державні інституції, такі як парламенти (які приймають закони), уряди (які виконують закони), суди (які тлумачать закони) та правоохоронні органи (які забезпечують дотримання законів).

Правові норми є універсальними у своєму застосуванні до всіх осіб у визначених обставинах і обов'язковими до виконання. Відхилення від цих норм тягне за собою юридичну відповідальність. Правове регулювання передбачає існування чітко структурованої системи права, що складається з різних галузей (цивільне, кримінальне, адміністративне право тощо), які регулюють різні аспекти життя суспільства. Воно має на меті створити стабільне та передбачуване правове середовище, що дозволяє суб'єктам права адекватно планувати свою поведінку та діяльність, знаючи можливі правові наслідки [13, с. 52]

Хоча правова система покликана забезпечити стабільність, вона також є динамічною і здатною адаптуватися до змін у суспільстві, реагуючи на нові виклики та потреби через модифікацію чи введення нових правових норм.

Правове регулювання спрямоване на задоволення соціальних потреб, захист інтересів громадськості та сприяння соціальній справедливості. Воно виступає як інструмент вирішення конфліктів і розподілу ресурсів у суспільстві.

Правове регулювання здійснюють за допомогою спеціальних правових засобів (норм права, актів застосування права, правовідносин, актів реалізації прав та обов'язків), які сукупно становлять механізм правового регулювання. З огляду на предмет дисертаційної роботи, зауважимо, що зміст правових засобів не повною мірою визначено соціально корисними цілями. Співвідношення соціальної і юридичної ефективності правового регулювання зумовлюють особливості соціального компромісу, на основі якого вироблене право. Фактичний зміст буде правом переможця. В окремих випадках досягатимуть консенсусу, значно частіше – соціального компромісу, можливим є й домінування односторонньої волі панівного суб'єкта [6, с. 21].

Є об'єктивні та суб'єктивні межі правового регулювання, тобто право має регулювати не всі відносини. Для того щоб суспільні відносини були піддані правовому регулюванню, вони мають відповідати низці вимог. Насамперед, у їх правовому регулюванні має бути зацікавлена держава, державна влада. Окрім того, вони повинні бути стійкими і характеризуватися повторюваністю подій, соціальних зв'язків і поведінки людей, що дає державі змогу фіксувати реальне становище взаємин суб'єктів, а також за своїми внутрішніми властивостями і зовнішніми виявами допускати можливість правового контролю за ними. А ще, за своєю природою суспільні відносини мають бути здатні сприймати вимоги права (право не регулюються, наприклад, любов, дружбу).

РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Аналіз юридичної літератури з питання ефективності у правовій сфері дає підстави для висновку про тотожність розуміння ефективності права і ефективності механізму правового регулювання, що, втім, видається не зовсім правильним. Як відомо, право є системним явищем, охоплює низку дрібніших підсистем і виявляє своє рольове призначення через кілька взаємопов'язаних між собою механізмів, як-от: механізм дії права, механізм правового впливу і механізм правового регулювання.

Підходи до розуміння механізму правового регулювання визначаються через теоретичні рамки, які пояснюють, як право впливає на суспільство, індивідуальну поведінку, та взаємодії між суб'єктами. Функціонально-цільова концепція. Представники цього підходу під ефективністю розуміють відношення між фактичним результатом і тією метою, якої передбачалося досягнути. В основі цього підходу лежить твердження, що дія права є одночасно ефективною, корисною, економічною, а дослідження кінцевих результатів дії і зіставлення їх із цілями правових приписів дають змогу визначити сумарну ефективність дії правових норм, що складається з якості цих норм і практики правозастосування [17, с. 527]

Причиново-функціонально-цільовий підхід, який є різновидом функціонально-цільової концепції. Від першого підходу відрізняється аналізом досконалості правової норми і введенням до оцінки ефективності права соціально корисного характеру його дії, врахування витрат матеріальних засобів, людської енергії і часу у процесі вирішення поставлених завдань, оптимального варіанта досягнення поставленої мети. Представники цієї концепції, стверджують, що ефективність права не

можна розглядати як просту результативність, вона обов'язково має містити корисність результатів [4, с. 321].

Як відомо, право є системним явищем, охоплює низку дрібніших підсистем і виявляє своє рольове призначення через кілька взаємопов'язаних між собою механізмів, як-от: механізм дії права, механізм правового впливу і механізм правового регулювання.

Механізм правового регулювання — це комплексний системний інструмент, який включає різні юридичні та інституціональні засоби для впливу права на суспільні відносини. Він включає норми, процедури, органи, що застосовують право, і методи юридичного регулювання.

Одним із основних елементів механізму правового регулювання є нормативно-правова база. Це закони та інші нормативні акти, які встановлюють правила поведінки. Норми права мають бути чіткими, доступними для розуміння та виконання всіма членами суспільства. Нормативно-правова база є фундаментальною складовою механізму правового регулювання, нормативно-правова база встановлює чіткі правила та норми, які регулюють поведінку осіб у суспільстві. Це забезпечує передбачуваність, дозволяючи особам знати, які права та обов'язки у них є, а також які юридичні наслідки можуть виникнути в результаті їхніх дій або бездіяльності [19, с. 538]

Ще одним елементом є правотворчість процес створення правових норм включає розробку, прийняття, опублікування, систематизацію та оновлення законодавчих актів. Цим займаються різні правотворчі органи, такі як парламенти, уряди, місцеві ради тощо. Правотворчість відіграє ключову роль у правовій системі будь-якої країни, забезпечуючи створення, зміну та вдосконалення законодавства Це процес створення, обговорення, прийняття та введення в дію правових норм. Включає в себе роботу законодавчих органів, таких як парламенти чи конгреси, а також консультації зі зацікавленими сторонами та експертами.

Судова система це система судів та юстиції, яка вирішує спори та захищає права та інтереси громадян, організацій і держави на підставі закону. Вона відповідає за розгляд справ і розв'язання конфліктів згідно з законом. Це включає захист прав та свобод громадян від будь-яких порушень з боку влади, приватних осіб чи інших учасників суспільства. Суди виконують функцію контролю за законністю дій владних органів, включаючи законність виконання законів та владних рішень. Це допомагає запобігти зловживанням владою та зберегти баланс між різними гілками влади. Отже, судова система відіграє важливу роль у забезпеченні законності, правопорядку та стабільності в державі, впливаючи на всі аспекти її функціонування.

Ще одним елементом є контроль і нагляд це механізми, які гарантують дотримання правил та виконання законів, включаючи контроль з боку законодавчої, виконавчої та судової влади, а також незалежних органів, таких як аудиторські та правозахисні органи. Це включає перевірку дій уряду, міністерств, агентств та інших владних органів на відповідність закону та їхніх повноважень. Цей вид контролю спрямований на запобігання зловживанням владою та забезпечення законності дій державних органів. Це охорона прав та свобод громадян від порушень з боку будь-яких суб'єктів, включаючи державних органів, приватні особи та організації. Нагляд за додержанням прав людини та основних свобод є важливою складовою правового регулювання. Це включає моніторинг дотримання судовими органами своїх власних рішень та виконання їх сторонами, на яких вони спрямовані. Це важливо для забезпечення авторитету судової системи та забезпечення справедливості [15, с. 251]

Ці аспекти контролю і нагляду спільно забезпечують ефективне функціонування механізму правового регулювання та допомагають забезпечити законність, порядок та справедливість в суспільстві.

Участь громадськості є важливою складовою механізму правового регулювання і може виявлятися в різних формах. Уряди та законодавчі органи можуть організовувати публічні обговорення та консультації з громадськістю

щодо нових законопроектів або змін до існуючого законодавства. Це дозволяє громадянськості висловлювати свої погляди та пропозиції та впливати на формування правових норм. Громадяни можуть подавати петиції або звертатися до владних органів з проханням про зміни в законодавстві або вирішення конкретних проблем. Це дозволяє відзначити проблеми, що цікавлять суспільство, та сприяє їхньому вирішенню. Громадські слухання можуть бути проведені з метою обговорення конкретних законопроектів або питань громадського інтересу. Участь у таких слуханнях дає можливість громадянськості висловити свої думки та допомагає законодавцям у прийнятті інформованих рішень. Громадські організації та активісти можуть виконувати роль громадського нагляду за діяльністю владних органів та судовою системою. Це може включати моніторинг дотримання прав людини, корупції, ефективності судових рішень тощо. Усі ці форми участі громадянськості сприяють покращенню взаємодії між владою та громадянами, забезпечують більшу відкритість та демократію у процесі прийняття рішень і формуванні правової системи [21, с. 171]

Правова культура відіграє важливу роль у механізмі правового регулювання, оскільки вона впливає на сприйняття та дотримання законів і правових норм у суспільстві. Висока рівень правової культури сприяє збільшенню дотримання громадянами законів та правил. Це зменшує кількість правопорушень і сприяє зміцненню правового порядку. вона сприяє збільшенню довіри громадян до правосуддя та інших інституцій правової системи. Це важливо для підтримки авторитету та ефективності правових інститутів. Громадяни з високим рівнем правової культури більш схильні брати участь у правовому процесі, такому як громадські слухання, подання петицій або участь у судових процесах. Отже, висока правова культура в суспільстві є важливим фактором, що впливає на ефективність та стабільність механізму правового регулювання. Вона сприяє забезпеченню дотримання законності, захищає права та свободи громадян і сприяє розвитку демократії та правової держави.

Розвиток правових держав супроводжується рядом сучасних викликів і проблем, які можуть впливати на їх стабільність, ефективність та спроможність захищати права і свободи громадян. В умовах глобалізації національне законодавство часто вступає в конфлікт із міжнародними угодами та стандартами. Це може створювати труднощі у забезпеченні координації та взаємодії між різними правовими системами. Конфлікт між національним і міжнародним законодавством є однією з ключових проблем у правовій практиці, оскільки це стосується основ правової взаємодії на глобальному рівні. Конфлікт між національним та міжнародним законодавством — це ситуація, коли національні закони країни суперечать міжнародним договорам або стандартам, до яких ця країна приєдналася. Такі конфлікти можуть виникати з різних причин і мати значні наслідки для міжнародних відносин, внутрішньої політики та прав захисту громадян [13, с. 57]

Національне законодавство кожної країни формується на основі власних історичних, культурних, соціальних і політичних умов, тоді як міжнародне право має універсальний характер та орієнтоване на регулювання відносин між державами. Політичні зміни можуть призвести до зміни законодавчої політики, внаслідок чого нові закони можуть вступити у конфлікт із вже існуючими міжнародними зобов'язаннями. Багато країн у своїх конституціях або спеціальних законах передбачають, що міжнародне право має пріоритет перед національним у випадку їх конфлікту.

Швидкий розвиток технологій, зокрема цифрових, ставить перед правовими системами завдання адаптації нормативно-правових баз для регулювання таких сфер, як кібербезпека, захист даних, штучний інтелект та інші. Законодавство часто відстає від технологічних реалій, що створює правові вакууми. Технологічні інновації можуть вимагати нових законів та регулювань, які забезпечували б захист прав і свобод громадян, зокрема в контексті приватності, безпеки даних та інтелектуальної власності. Наприклад, сфери штучного інтелекту, біотехнологій, та кібербезпеки

вимагають глибокого розуміння та чітких нормативно-правових рамок, які часто відсутні або недостатньо розвинені. Без адекватного регулювання, існує високий ризик зловживань у сфері використання технологій, що може призвести до порушень прав людини та інших правових норм. Отже існує потреба в:

- в постійному оновленні правових рамок для адаптації до нових технологічних реалій;
- залучення фахівців із технологій для забезпечення актуальності та ефективності законодавства;
- розвиток освітніх програм для підвищення рівня обізнаності громадян у сфері технологій та їхнього правового регулювання.

Таким чином, для вирішення цієї проблеми необхідно виконати комплекс заходів на національному та міжнародному рівнях, що дозволить правовим державам ефективно **відповідати на виклики, що виникають у зв'язку з технологічним прогресом.**

Політичні зміни, революції, перевороти можуть підірвати фундаменти правової держави, замінюючи правові норми на довільне управління або авторитарні режими. Політична нестабільність може мати значний вплив на концепцію та функціонування правової держави. В умовах політичної нестабільності, яка може включати часті зміни уряду, політичні кризи, соціальні протести, військові конфлікти чи перевороти, правові інститути часто стикаються з рядом серйозних викликів. Політична нестабільність може спричинити тиск на судову систему, змушуючи суди приймати рішення на користь певних політичних сил, що знижує довіру громадськості до незалежності судів [17, с. 263].

Корупція серйозно підриває принципи правової держави, особливо коли закони застосовуються вибірково або можуть бути змінені з корисливих мотивів. Це знижує довіру населення до правової системи і ускладнює боротьбу з неправомірними діями. Корупція становить одну з найбільших загроз для правової держави, оскільки вона підриває основи справедливості

та рівності перед законом, які є життєво необхідними для будь-якої демократичної системи. Корупція підриває довіру громадян до уряду і всіх державних інституцій. Якщо громадяни вірять, що судді, поліцейські або інші чиновники можуть бути куплені, це знижує їхню готовність дотримуватись законів і сприяє культурі беззаконня.

Бюрократичні перепони та неефективність державного управління можуть серйозно ускладнити доступ громадян до правосуддя і правових послуг, особливо у випадках, коли швидке рішення є критично важливим. Бюрократичні процедури можуть бути дуже складними і часозатратними, що призводить до затримок у вирішенні юридичних та адміністративних питань. Це може ускладнити доступ до судової захисту та інших державних послуг. Бюрократичні системи часто є дуже жорсткими і не здатні адаптуватися до змін у суспільстві чи нових викликів. Це може призвести до того, що закони та політики залишаються застарілими та неефективними [14, с. 45]

Тому, вказуючи на зв'язок між вимогами та принципами законності, мають на увазі, що один принцип законності може забезпечуватись або конкретизуватись одразу ж у декількох вимогах законності. Так принципу верховенства закону відповідають такі вимоги законності, як: підзаконні нормативно-правові акти повинні узгоджуватись з законом; правозастосовчі акти мають засновуватись на законі або інших нормативно-правових актах; акти індивідуальної поведінки повинні відповідати закону, підзаконним нормативно-правовим актам. Зазвичай, у юридичній науці виділяють два базові види такої діяльності. Це: а) сфера правотворчості; б) сфера реалізації права або правореалізації. Інколи йдеться ще про дві сторони втілення вимог законності: а) нормативне забезпечення чіткого, точного та неухильного дотримання вимог законності; б) практика щоденної реалізації і застосування права.

Отже, законність є фундаментальним принципом, який визначає функціонування та структуру правової держави. Цей принцип вимагає, щоб усі державні дії були засновані на законах, а не на власних розсудах або

прохання окремих осіб чи груп. Законність є критично важливим принципом для зміцнення демократії та забезпечення ефективного та справедливого управління в правовій державі. Вона сприяє стабільності, прозорості, рівності та справедливості, що є основоположними для будь-якої демократичної системи.

ВИСНОВКИ

Правове регулювання є фундаментальним інструментом забезпечення порядку і стабільності в суспільстві. Через закони і нормативні акти встановлюються правила поведінки, які допомагають уникнути конфліктів та забезпечують захист основних прав і свобод громадян. Суспільство постійно розвивається, і з цим розвитком змінюються і суспільні відносини. Тому правове регулювання має бути гнучким і адаптивним, щоб відповідати новим викликам і потребам, таким як цифровізація, екологічні зміни, міжнародна інтеграція та інші. Правове регулювання спрямоване на забезпечення справедливості та рівності, захищаючи інтереси всіх груп населення, зокрема меншин та вразливих груп. Таке регулювання допомагає боротися з дискримінацією та забезпечує соціальну інтеграцію.

Історія кожного суспільства формує унікальну правову систему, що відображає культурні, соціальні та економічні особливості даної країни чи народу. Закони та правові інститути часто виникають як відповідь на конкретні історичні події або потреби. Суспільні вимоги і очікування формують правові норми. Закони розвиваються для регулювання взаємодій між людьми та захисту їхніх основних прав і свобод. Суспільні зміни, такі як зміна демографічних тенденцій чи технологічний прогрес, можуть вести до реформ у законодавстві.

Правове регулювання – це складна теоретично насичена категорія. У розкритті особливостей поняття правового регулювання треба зважати на такі суміжні та пов'язані з ними поняття, як «соціальне регулювання» і «правовий вплив».

Поняття правового регулювання є ключовим в юридичній науці та практиці, оскільки воно описує процес, за допомогою якого правова система впливає на соціальні відносини через встановлення, застосування та

тлумачення правових норм. Правове регулювання забезпечує порядок і передбачуваність у суспільстві, створюючи рамки, в яких можуть функціонувати індивіди, організації, і уряди. Створення правових норм це основний аспект правового регулювання, що включає розробку і прийняття законів, постанов, інструкцій, які формують поведінкові стандарти в суспільстві. Після того як правові норми створені, вони повинні бути застосовані до конкретних ситуацій і випадків. Цей процес включає рішення судів, діяльність виконавчих органів, а також інші форми впровадження права.

Є об'єктивні та суб'єктивні межі правового регулювання, тобто право має регулювати не всі відносини. Для того щоб суспільні відносини були піддані правовому регулюванню, вони мають відповідати низці вимог. Насамперед, у їх правовому регулюванні має бути зацікавлена держава, державна влада. Окрім того, вони повинні бути стійкими і характеризуватися повторюваністю подій, соціальних зв'язків і поведінки людей, що дає державі змогу фіксувати реальне становище взаємин суб'єктів, а також за своїми внутрішніми властивостями і зовнішніми виявами допускати можливість правового контролю за ними.

Механізм правового регулювання — це комплексний системний інструмент, який включає різні юридичні та інституціональні засоби для впливу права на суспільні відносини. Він включає норми, процедури, органи, що застосовують право, і методи юридичного регулювання. Нормативно-правова база є фундаментальною складовою механізму правового регулювання, нормативно-правова база встановлює чіткі правила та норми, які регулюють поведінку осіб у суспільстві. Ще одним елементом є правотворчість процес створення правових норм включає розробку, прийняття, опублікування, систематизацію та оновлення законодавчих актів.

Суди виконують функцію контролю за законністю дій владних органів, включаючи законність виконання законів та владних рішень. Це допомагає запобігти зловживанням владою та зберегти баланс між різними гілками

влади. Отже, судова система відіграє важливу роль у забезпеченні законності, правопорядку та стабільності в державі, впливаючи на всі аспекти її функціонування.

Ще одним елементом є контроль і наляд це механізми, які гарантують дотримання правил та виконання законів, включаючи контроль з боку законодавчої, виконавчої та судової влади, а також незалежних органів, таких як аудиторські та правозахисні органи.

Правова культура відіграє важливу роль у механізмі правового регулювання, оскільки вона впливає на сприйняття та дотримання законів і правових норм у суспільстві. Висока рівень правової культури сприяє збільшенню дотримання громадянами законів та правил. Це зменшує кількість правопорушень і сприяє зміцненню правового порядку. вона сприяє збільшенню довіри громадян до правосуддя та інших інституцій правової системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Скакун О.Ф. Теорія права і держави. 4-ге видання. – К.: Алерта. – 2020. – 524 с.
2. Теорія держави і права [Текст] : підручник / за ред. О. В. Петришина ; НУ ЮАУ. - Х. : Право, 2018. - 368 с.
3. Тетарчук В.І. Теорія держави і права: навчальний посібник. – К.: ЮРІНКОН, 2018. – 184 с.
4. Балинська О.М., Гарасимів Т.З. Проблеми теорії держави і права: навч.- метод. посіб. / Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – Л.: ЛьвДУВС, 2008. – 320 с.
5. Гусарев С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія права і держави: навч. посібник / Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. – 270 с.
6. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / Р.А. Калюжний, С.М. Тимченко, Н.М. Пархоменко, С.М. Легуша. – К.: Видавець Паливода А.В., 2007. – 296 с. – (Бібліотека студента).
7. Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Копиленко О.Л., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук (ред.), Н.М. Оніщенко (ред.). – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 688с.
8. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Теорія держави і права (схеми, таблиці, поняття): Навчальний посібник. – К., 2006. – 127 с.
9. Копиленко О.Л., Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Оніщенко Н.М., Бобровник С.В. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / МОН України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 400 с. 1

0. Коталейчук С.П. Теорія держави та права: навч. посібник для підготовки до держ. іспитів. – К.: КНТ, 2009. – 320 с.
11. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права. К.: КНТ, 2006. 355 с.
12. Оргинський В.Л., Грищук В.К., Мацько М.А., Буряк В.Я., Грищук О.В., Долинська М.С. Основи держави і права України: підручник. – К.: Знання, 2008. 583с.
13. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. для студентів ВНЗ / Київський національний університет внутрішніх справ. – К.: Істина, 2009. – 336 с.
14. Пендюра М.М. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до іспитів / Київський національний ун-т внутрішніх справ – К.: ТЕКСТ, 2008. – 188с. 70
15. Самофалов Л.П., Старостюк А.В., Кононець Т.Л., Шилінгов В.С., Чернецька О.В. Теорія держави і права для підготовки до іспиту: навч. посіб. для студ. ВНЗ / В.С. Шилінгов (заг.ред.). – К.: КНТ, 2008. – 228с. 1
16. Серета Г.П., Стеценко С.Г. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник у визначеннях та схемах. – К.: КНТ, 2009. – 184 с.
17. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підруч. – Х.: Еспада, 2006. – 776 с.

21	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10999/1/%d0%91%d0%be%d0%bd%d0%b4%d0%b0%d1%80%	31 джерело	0.16%
22	http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/7753	2 джерела	0.16%
23	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2571/aref_Kurakin_2016.doc?isAllowed=y&sequence=	12 джерел	0.14%
24	https://karazin.ua/storage/static-content/source/documents/aspirantura/zakhysty/vasytkovskiy/Diss_%D0%92%D0%B0%D1%8...		0.14%
25	http://www.oridu.odessa.ua/9/new_options/pdf/012/Zbirnuk-1(73)-2018.pdf	3 джерела	0.14%
26	https://es.istu.edu.ua/EconomicSynergy/issue/download/13/14		0.14%